

Kuntatalousnäkökulmia pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan

Taloustorstai Ekstra 22.6.2023

Koonnut: Sanna Lehtonen @Sklehtonen

22.6.2023

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta julkaistiin 16.6.2023

Hallitusohjelma kuntatalousnäkökulmasta

Sisältö

Vahva ja

Toiminnat

1	Kestävä ja	
1.1	Talou	
1.2	Finan	
1.3	Verot	
1.4	Omis	
1.5	Eläkk	
1.6	Inves	
2	Toimiva ja	
2.1	Kiirei	23
2.2	Henkilöstön riittävyys ja saatavuus	26
2.3	Palveluiden vaikuttavuuden lisääminen	28
2.4	Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistaminen	38
2.5	Digitaaliset palvelut ja tietojohdaminen	41
2.6	Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen	45
2.7	Kestävä ja kannustava rahoitus sekä hyvinvointialueiden ohjaus	52
3	Kunnat, kaupungit ja valtion aluehallinto	52
3.1	Kunnat ja kaupungit elinvoiman vetureina	52
3.2	Valtion aluehallinto	56
3.3	Yleinen hallintopolitiikka	57
4	Hyvinvointi syntyy työstä	59
4.1	Talousskasvua ja kilpailukykyä tukevat työmarkkinuudistukset	59
4.2	Työelämän kehittäminen ja työhyvinvointi	63
4.3	Työhön kannustava sosiaaliturva	68
4.4	Kansainvälinen rekrytointi	74
5	Osaava Suomi	77
5.1	Oppimisen perusasiat kuntoon	80
5.2	Toiselta asteelta tiedot ja taidot eteenpäin	84
5.3	Korkea osaaminen ja sivistys tulevaisuuden perustana	86
5.4	Kulttuuri, liikunta ja nuoret	90

3	Kunnat, kaupungit ja valtion aluehallinto	52
3.1	Kunnat ja kaupungit elinvoiman vetureina	52
3.2	Valtion aluehallinto	56
3.3	Yleinen hallintopolitiikka	57

214

216

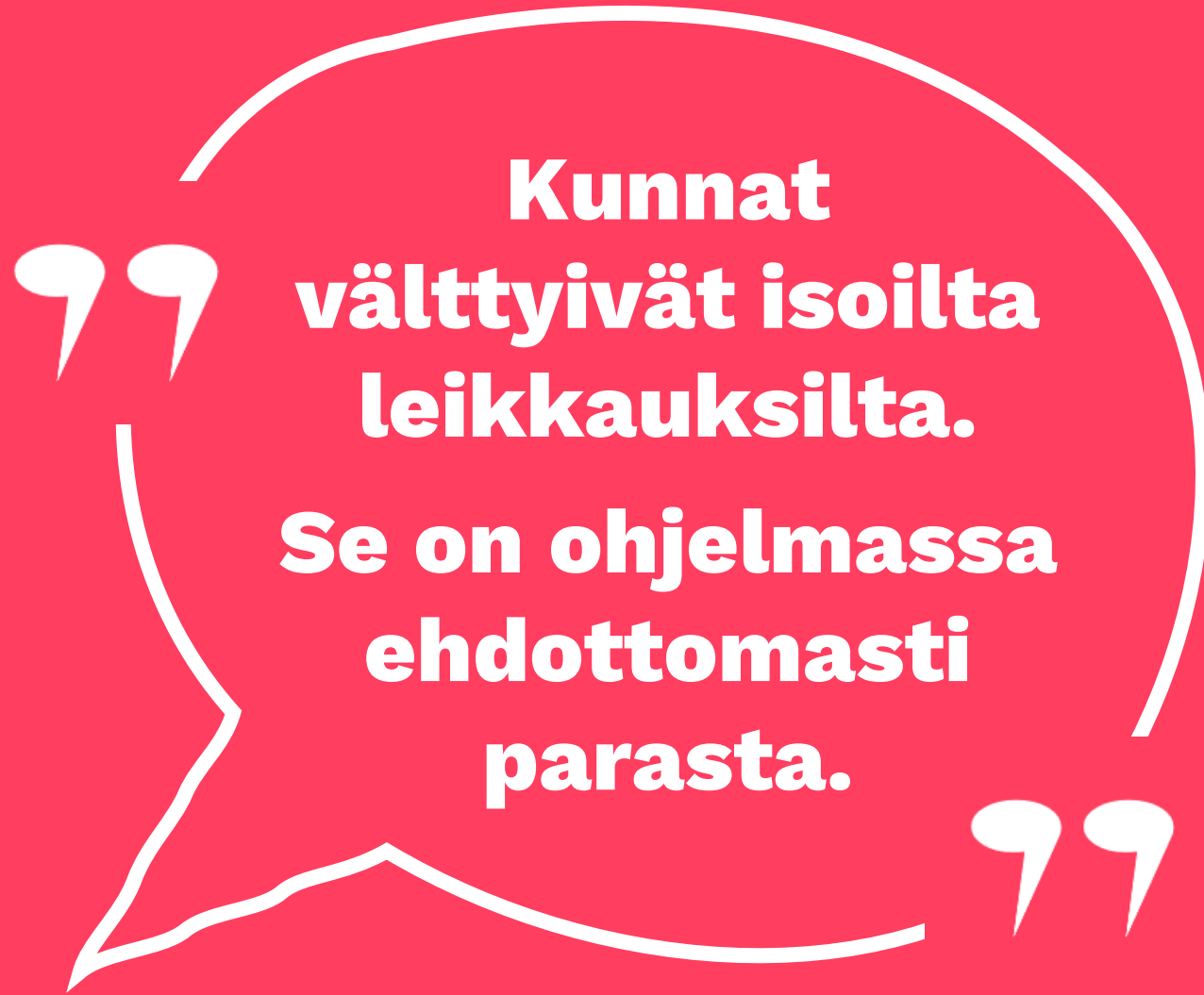
219

235

240

243

7	Kuntatalousnäkökulma	152
7.1	Kuntatalousnäkökulma	152
7.2	Kuntatalousnäkökulma	152
8	Uuden aikakauden ulko- ja turvallisuuspolitiikka	156
8.1	Aktiivinen ja kansainvälinen Nato-Suomi	159
8.2	Uskottava maanpuolustus Suomen turvallisuuden perustana	160
8.3	Taloussuhteet osana strategista ulkopoliittikkaa	163
8.4	Kokonaisvaltainen kehityspoliittikka	164
8.5	Kyberturvallisuus, informaatioturvallisuus ja hybridiuhkien torjuminen	166
9	Euroopan unioni: kohti strategista kilpailukykyä	168
9.1	Jäsenvaltioille kuuluu vastuu julkisen taloutensa kestävydestä	169
9.2	Vahvistetaan sisämarkkinoita ja talousskasvua	170
9.3	Euroopan unionin otettava vahvempi rooli geopoliittisena toimijana	172
9.4	Suomen ääni kuuluviin Euroopan unionissa	173
10	Turvallinen ja kriisinkestävä oikeusvaltio	175
10.1	Kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyttä vahvistetaan	176
10.2	Suomalaista oikeusvaltiota ja demokratiaa vahvistetaan	186
10.3	Maahanmuutto- ja kotoutuspoliittikka	196
11	Suomi liikkeelle -ohjelma	208
12	Valtioneuvoston johtaminen ja viestintä	211



MUTTA...

KUNTIEN valtionosuuksien indeksikorotuksia leikataan yhdellä prosenttiyksiköllä vaalikauden ajaksi, minkä arvioidaan säästävän 126 miljoonaa euroa vuonna 2027.

PERUSOPETUKSEN vahvistamiseen ohjataan 200 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksia leikataan asteittain niin, että vuonna 2027 leikkaus on 125 miljoonaa euroa.

Vaikutus perusopetukseen?

-126 milj. €

(mistä suurin osa perusopetukseen)

+200 milj. €

-125 milj. €

(joku osa perusopetukseen?)

ELI TARVITAAN EXCELEITÄ.

Julkinen talous yhteensä

2024 2025 2026 2027 2028 pav*

Kuntien valtionosuudet	28.90.30	Indeksijarru 1 %-yksikköä vuosille 2024–2027	2024– 2027	28	54	90	126	126	126
---------------------------	----------	--	---------------	----	----	----	-----	-----	-----

Indeksijarru 1 %-yksikköä

	2024	2025	2026	2027
2024	28	28	28	28
2025		26	26	26
2026			36	36
2027				36
	28	54	90	126

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta julkaistiin 16.6.2023

Vastuu palveluista ”taloudellisesti elinvoimaisille” kunnille

Hallitus edistää asukkaiden palveluiden laadun ja yhdenvertaisuuden toteutumista varmistamalla, että palveluista vastuuta kantavat **kunnat ovat taloudellisesti elinvoimaisia**. Kriisikuntakriteereiden tehokkuutta arvioidaan hallituskauden aikana. Kuntakoon kasvuun suhtaudutaan myönteisesti.

s. 53

Miten ”taloudellista elinvoimaisuutta” arvioidaan? Tehdäänkö arvio talousarviovuoden, taloussuunnitelmakauden vai keskipitkän aikavälin aikajänteellä?

Mitä tapahtuu kunnille, joissa ”taloudellisen elinvoimaisuuden” kriteeristö ei täyty?

Mitä tarkoitetaan ”kriisikuntakriteerien tehokkuudella”?

Hallitus vahvistaa kaikkien lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista. **Vastuu koulutuspalveluista edellyttää riittävän laajaa väestöpohjaa**. Tämä voi toteutua koulutuksen järjestäjätahon hakeutumisella joko järjestämisyyhteistyöhön kuntalain sallimien yhteistoiminnan keinoin tai kuntaliitokseen.

s. 53

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta julkaistiin 16.6.2023

Ristiriitaisuudet kuntien valtionrahoitukseen liittyen edellyttävät vielä tarkempia linjauksia

Toisaalta kuntien itsehallintoa halutaan lisätä yleiskatteellista valtionosuusrahoitusta korostamalla...

Kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus säilytetään ja kuntien tehtävien rahoitusta vahvistettaessa painotetaan yleiskatteellisia valtionosuuksia valtionavustusten sijaan. Järjestelmän tulee olla laskennallinen, selkeä ja vahvistaa kunnallista itsehallintoa omavastuisuuden lisäämisellä. Uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti siten, että se ei lisää julkisia menoja, vaan vahvistaa kasvua ja julkista taloutta pitkällä aikavälillä. s. 54

...mutta samalla esimerkiksi kuntien hyte-rahoitusta halutaan lisätä – ei VM:n hallinnoimaa peruspalvelujen valtionosuutta vaan STM:n valtionavustuksia lisäämällä.

Lisätään kuntien terveyden edistämisen määrärahaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön talousarviomomentille ja vaikutetaan sen kohdentamiseen ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemiseen. s. 23

(P.S. Sosiaalitoimi ml. Ikäihmisten palvelut ovat 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueiden lakisääteinen tehtävä.)

Muutama poiminta esi- ja perusopetuksesta

- Tulevaisuudessa on keskityttävä valmiuksien parantamiseen ja perusrahoitukseen.
- Käynnistetään laaja-alainen perusopetus. Tarvittavat lainsäädäntömuutokset valmistetaan vuoden 2025 loppuun mennessä.
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on alkanut. Kokeiluryhmän seurantatutkimus peruskoulun loppuun asti. **Kokemuksista arvioi kokeilun tulokset ja valitsee koulun.**
- Hallitus kasvattaa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2–3 vuorokautta viikossa.
- Kolmiportainen tuki uudistetaan.
- Hallitus arvioi etäopetuksen hyönteitä mahdollisuuksia nykyistä laajemmaksi tarkkarajaisesti säädettyinä esikokeilun opetuksessa.
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisen järjestämiskriteerit.

1

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 16.6.2023: keskeisimmät lukiokoulutuksen kannalta

- Hallitus uudistaa

lukiokoulutuksen rahoitusjärjestystä vastaamaan lukiokoulutuksen järjestämisen kustannukset lukion rahoittamiseen. **pienempien lukio- ja oppilaitosten tukemaan ja saavutettavaksi sivistyksellisten toteutumisten**

795

- Mahdollistetaan

Nostoja hallitusohjelmasta, kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnat

- Kuntien tehtäväkentän vakiinnuttamiseksi kuntien tehtäviä ei siirretä hyvinvointialueille hallituskauden aikana.
- Hallitus lisää myös alueellisten ratkaisujen joustavuutta kuntien ja hyvinvointialueiden työnjaossa. Tavoitteen edistämiseksi säädetään kuntien ja hyvinvointialueiden mahdollisuudesta sopia tehtävien hoitamisesta alueellisten ja paikallisten tarpeiden mukaisesti.
- Oppilas- ja opiskelijahuollon osalta luodaan mahdollisuus sopia kyseisten palveluiden organisoimisesta myös kuntien kautta.
- Kuntouttavan työtoiminnan työhön suuntaavat palvelut palautetaan kuntien järjestämisvastuulle kuitenkin niin, että kunnilla ja hyvinvointialueilla on mahdollisuus sopia kyseisten palveluiden järjestämisestä myös toisin esimerkiksi hyvinvointialueen kautta koko alueen laajuisesti.



Mari Sjöström @MariSjostrom 16.6.2023

Kyösti Värri @KyostiVarri 16.6.2023

Liisa Jurmu @LiisaJurmu 18.6.2023

7

BLOGISARJA:
TE-UUDISTUKSEN RAHA-ASIA

21.6.2023

Miten
TE-uud
raha-as
hallitusKehittämis
Mikko Meh

**Hallitusohjelmassa on
varhaiskasvatuksen
näkökulmasta monia hyviä
asioita. Kustannusvaikutuksia
on seurattava kehittämistyön
edetessä.**



21.6.2023

**Varhaiskasvatus hallitusohjelmassa –
miten tästä eteenpäin?**

Jarkko Lahtinen

**Lukiokoulutuksen
rahoitusjärjestelmä
uudistetaan turvaamaan
koulutuksen saavutukset
ja sivistykselliset**



**Hallitusohjelman suorat
kuntatalousvaikutukset
näyttäisivät maltillisilta –
toimeenpano ratkaisee**



21.6.2023

**Hallitusohjelman suorat
kuntatalousvaikutukset näyttäisivät
maltillisilta – toimeenpano ratkaisee**

Timo Reina

VM julkaisi 351 hallitusneuvotteluihin toimitettua taustamateriaalia

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kansiot

Hallitusneuvottelut 2023
Aineistot 351

Lataa

Hallitusneuvottelut 2023

Hallitustunnustelijalle toimitettu materiaali

PDF

Hallitusohjelman eläkepolitiikan kokonaisuus

2023-06-02 Hallitusohjelm...

PDF

2023-06-09 Maahanmuuto...

VN_12023_2023-VM-168 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-168 ...

VN_12023_2023-VM-168 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-166 ...

VN_12023_2023-VM-166 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-165 ...

PDF

VL_Sosiaaliturvajaosto - l...

VL_Maahanmuuttopaperi...

VL_Julkisen talouden

VS_Lisää laskentaa

VN_12023_2023-VM-179 ...

XLSX

VN_12023_2023-VM-179 ...

XLSX

VN_12023_2023-VM-177 ...

XLSX

VN_12023_2023-VM-177 ...

XLSX

VN_12023_2023-VM-175 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-175 ...

PDF

Huomelta päähde- ja määrittelypalvelujen rahoituksesta

VN_12023_2023-VM-174 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-172 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-171 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-170 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-169 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-169 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-170 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-169 I...

PDF

VN_12023_2023-VM-168 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-167 ...

PDF

VN_12023_2023-VM-166 ...

PDF

VS_Pyydettyjä lisäselvityk...

PDF

VS_Maahanmuuttopaperi...

Kiitos!

Sanna Lehtonen

Kuntatalousasioiden johtaja

Elinvoima ja talous -yksikkö

Suomen Kuntaliitto ry

Toinen linja 14, 00530 Helsinki

+358 9 771 2079, +358 50 575 9090

Twitter: @SKlehtonen

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi



www.kuntaliitto.fi